

đổi môi trường để có những cơ hội học tập tốt hơn cho người học. Phân hóa phải làm sao để không gò chặt người học vào một môi trường để khi thấy không thích ứng được hoặc khi có nhu cầu khác thì người học có cơ hội chuyển sang môi trường học tập khác mà không ảnh hưởng đáng kể đến việc học và quản lí trường học. Khả năng này phụ thuộc rất lớn vào cách tổ chức các chương trình và năng lực quản lí chuyên môn ở cấp trường và cấp trên trường.

2.6. Tính thích ứng của môi trường học tập và quản lí chương trình

Nhiều khi chương trình có những ưu thế rõ ràng mà không mang lại hiệu quả mong muốn là do sai lầm hoặc tính kém thích ứng của quản lí chương trình. Quản lí chương trình là một nhân tố quan trọng hàng đầu ảnh hưởng đến môi trường học tập. Tại sao cũng chương trình đó mà học sinh lại thích học ở trường này mà không thích học ở trường kia? Đó là vì môi trường khác nhau, do quản lí tạo ra. Chương trình được phát triển theo nguyên tắc hướng vào người học nhưng quản lí chương trình lại quan liêu, mệnh lệnh, gò bó, sự vụ..., không khuyến khích hoạt động của người học và tính chủ động sáng tạo của giáo viên thì những ưu điểm của chương trình trở nên vô ích.

3. Một số kiến nghị

3.1. Phương hướng thực hiện phân hóa dạy học bằng chương trình

3.1.1. Thiết kế các phương án phân hóa dạy học tuân theo những nguyên tắc cơ bản nêu trên để thỏa mãn yêu cầu có một hệ thống dạy học linh hoạt, mở và phân hóa.

3.1.2. Phân ban kết hợp với hệ thống chương trình tự chọn phong phú dựa trên nền tảng học vấn hạt nhân và học vấn phân hóa. Chỉ có cách làm này mới tạo ra khả năng chuyển đổi môi trường và cơ hội học tập cho học sinh.

3.1.3. Phân ban theo cả 2 chiều: 1/ Theo lĩnh vực đào tạo như Khoa học tự nhiên, Khoa học xã hội, Ngôn ngữ và Nghệ thuật, Khoa học kĩ thuật v.v...; 2/ Theo trình độ, tức là có đẳng cấp. Nên có ban hay các chương trình hàn lâm, ban hay các chương trình hành dụng, ở mỗi lĩnh vực đào tạo.

3.1.4. Thực hiện phân hóa dạy học ở mọi cấp học phổ thông, trong đó biện pháp cơ bản là áp dụng các chương trình tự chọn và các chương trình hạt nhân. Việc phân ban có thể chỉ áp dụng ở trung học.

3.1.5. Đổi mới quản lí chương trình ở các cấp và quản lí trường học đáp ứng được yêu cầu phân hóa dạy học. Nhìn chung hệ thống quản lí phải năng động và thích ứng cao hơn, dựa vào công nghệ hiện đại, kĩ năng quản lí hiệu quả và thành tựu dân chủ hóa, xã hội hóa trong quản lí.

3.2. Lộ trình thực hiện

3.2.1. Trong 5 năm tới cần điều tra cơ bản để phân tích nhu cầu xã hội (nhất là nhu cầu phát triển kinh tế-xã hội), khả năng thực hiện phân hóa trên các mặt quản lí, tài chính, nhân sự và đặc điểm của người học.

3.2.2. Bước tiếp theo là thiết kế hệ thống dạy học phân hóa mà cốt lõi là hệ thống chương trình GD, gồm 2 phần: học vấn hạt nhân và học vấn phân hóa. Bước này được tiến hành về cơ bản trong 5 năm, có tính đến kinh nghiệm phân ban của nước ta và xu thế phân hóa dạy học trên thế giới.

3.2.3. Đồng thời phát triển đội ngũ và nguồn lực quản lí đáp ứng được yêu cầu phân hóa dạy học. Điều này liên quan đến đánh giá, thanh tra, chỉ đạo chuyên môn, hạ tầng thông tin...

3.2.4. Phát triển giáo viên mà trọng tâm là năng lực sư phạm đáp ứng yêu cầu dạy học phân hóa, trong đó nhấn mạnh các kĩ năng tổ chức dạy học phân hóa ở qui mô lớp, kĩ năng nghiên cứu học sinh và quá trình học tập.

3.2.5. Phát triển sách, học liệu và phương tiện dạy học phong phú để đáp ứng nhu cầu dạy và học theo học chế phân hóa. Ba bước sau cùng sẽ được hoàn tất về cơ bản vào năm 2015-2016 và được tiến hành đồng thời với phát triển chương trình, có kéo dài hơn một chút.

Những bước đi này phải dựa vào nghiên cứu công phu mặc dù có thể vừa xúc tiến thử nghiệm vừa áp dụng thực tế.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Theroux P. (2004) *Strategies for Differentiating*. Alberta, Canada.
2. Marian Diamond (1998) *Differentiating Instruction*. USA
3. Susan Winebrenner (2003) *Differentiated Instruction*. Classroom Connect magazine, USA.

SUMMARY

The author describes the nature of differentiated instruction and differentiation of instruction, principles of differentiated instruction at school level. From that proposes some directions and roadmap for differentiation of instruction in school curriculum.